

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2020. gada 14. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2009/138/EK – Juridisko izdevumu apdrošināšana – 201. pants – Apdrošinājumaņēmēja tiesības brīvi izvēlēties savu pārstāvi – Tiesvedība – Jēdziens – Mediācijas process

Lietā C-667/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 11. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 25. oktobrī, tiesvedībā

Orde van Vlaamse Balies,

Ordre des barreaux francophones et germanophone

pret

Ministerraad,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], Tiesas priekšsēdētājs, kas pilda trešās palātas tiesneša pienākumus, K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente), J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 2. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Orde van Vlaamse Balies* un *Ordre des barreaux francophones et germanophone* vārdā – *F. Judo* un *N. Goethals, advocaten*,
- Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet, L. Van den Broeck* un *M. Jacobs*, pārstāves, kam palīdz *S. Ronse, avocat*, un *T. Quintes, advocaat*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Tserepa-Lacombe*, kā arī *A. Nijenhuis* un *F. Wilman*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2019. gada 11. decembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapsdrošināšanas jomā (Maksājspēja II) (OV 2009, L 335, 1. lpp.) 201. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Orde van Vlaamse Balies* un *Ordre des barreaux francophones et germanophone* (turpmāk tekstā – “advokātu kolēģija”) un *Ministerraad* (Ministru padome, Beļģija) par apdrošinājumaņēmēja brīvību juridisko izdevumu apdrošināšanas līguma ietvaros izvēlēties savu pārstāvi mediācijas procesā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

Direktīva 87/344/EEK

- 3 Padomes Direktīvas 87/344/EEK (1987. gada 22. jūnijs) par normatīvo un administratīvo aktu saskaņošanu attiecībā uz juridisko izdevumu apdrošināšanu (OV 1987, L 185, 77. lpp.), kas tika atcelta ar Direktīvu 2009/138, 4. pantā bija paredzēts:

“1. Katrā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā skaidri atzīst, ka:

- a) gadījumā, ja apdrošinātā interešu aizstāvības, pārstāvības vai nodrošināšanas nolūkā jebkurā izziņas vai tiesvedības procesā [tiesvedības vai administratīvajā procesā] jāgriežas pēc palīdzības pie advokāta vai citas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem pienācīgi kvalificētas personas, minētais apdrošinātais var brīvi izvēlēties šādu advokātu vai citu personu;

[..].

2. Advokāts ir jebkura persona, kurai ir tiesības darboties kādā no profesionālās darbības veidiem, kas noteikti Padomes Direktīvā 77/249/EEK (1977. gada 22. marts), ar ko advokātiem atvieglo pakalpojumu sniegšanas brīvības efektīvu izmantošanu [(OV 1977, L 78, 17. lpp.).”

Direktīva 2009/138

- 4 Direktīvas 2009/138 16. apsvēruma ir formulēts šādi:

“Galvenais apdrošināšanas un pārapsdrošināšanas regulēšanas un uzraudzības mērķis ir pietiekama apdrošinājumaņēmēju un apdrošināšanas atlīdzības saņēmēju aizsardzība. Ar terminu apdrošināšanas atlīdzības saņēmējs ir paredzēts apzīmēt ikvienu fizisku vai juridisku personu, kurai ir tiesības atbilstīgi apdrošināšanas līgumam. Finanšu stabilitāte un taisnīgi un stabili tirgi arī ir apdrošināšanas un pārapsdrošināšanas regulēšanas un uzraudzības citi mērķi, kas jāņem vērā, bet tiem nevajadzētu mazināt galvenā mērķa nozīmi.”

- 5 Šīs direktīvas II sadaļā “Īpaši noteikumi attiecībā uz apdrošināšanu un pārapsdrošināšanu” ir ietverta II nodaļa “Nedzīvības apdrošināšanas īpašie noteikumi”, kuras 4. iedaļa “Juridisko izdevumu apdrošināšana” aptver 198.–205. pantu.

- 6 Minētās direktīvas 198. panta “Šīs iedaļas piemērošanas joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šī iedaļa attiecas uz juridisko izdevumu apdrošināšanu, kas minēta I pielikuma A daļas 17. apdrošināšanas veidā, turklāt apdrošināšanas sabiedrība apņemas pēc prēmijas maksājuma saņemšanas segt tiesvedības izdevumus un sniegt citus pakalpojumus, kas tieši saistīti ar apdrošināšanas segumu, jo īpaši, lai:

[..]

b) aizstāvētu vai pārstāvētu apdrošināto civillietā, krimināllietā, administratīvajā vai citā lietā vai attiecībā uz jebkuru pret šo personu izvirzītu prasību.”

- 7 Direktīvas 2009/138 201. pantā “Advokāta brīva izvēle” ir paredzēts:

“1. Katrā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā skaidri paredzēts, ka:

a) ja apdrošinātā interešu aizstāvības, pārstāvības vai nodrošināšanas nolūkā jebkurā izziņas vai tiesvedības procesā [tiesvedības vai administratīvajā procesā] jāgriežas pēc palīdzības pie advokāta vai citas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem pienācīgi kvalificētas personas, minētais apdrošinātais var brīvi izvēlēties šādu advokātu vai citu personu;

[..].

2. Šajā iedaļā “advokāts” ir jebkura persona, kurai ir tiesības darboties kādā no profesionālās darbības veidiem, kas noteikti [Direktīvā 77/249].”

Beļģijas tiesības

- 8 2014. gada 4. aprīļa *loi relative aux assurances* [Likuma par apdrošināšanu] (2014. gada 30. aprīļa *Belgisch Staatsblad*, 35487. lpp.) 156. pants bija formulēts šādi:

“Ikvienā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā ir tieši jānosaka vismaz tas, ka:

1° tiesvedībā vai administratīvajā procesā apdrošinātajai personai savu interešu aizstāvībai, pārstāvībai vai nodrošināšanai ir tiesības brīvi izvēlēties advokātu vai jebkuru citu personu, kurai ir nepieciešamā kvalifikācija atbilstoši procesā piemērojamajiem tiesību aktiem;

[..].”

- 9 2017. gada 9. aprīļa *loi modifiant la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances et visant à garantir le libre choix d'un avocat ou de toute autre personne ayant les qualifications requises par la loi applicable à la procédure pour défendre ses intérêts dans toute phase judiciaire, dans le cadre d'un contrat d'assurance de la protection juridique* [Likuma, ar ko groza 2014. gada 4. aprīļa Likumu par apdrošināšanu un par tiesību brīvi izvēlēties advokātu vai jebkuru citu personu, kurai ir kvalifikācija, kas atbilstoši procesam piemērojamiem tiesību aktiem ir nepieciešama, lai aizstāvētu personas

intereses juridisko izdevumu apdrošināšanas līguma ietvaros ikvienā tiesvedības posmā, nodrošināšanu] (2017. gada 25. aprīļa *Belgisch Staatsblad*, 53207. lpp.; turpmāk tekstā – “2017. gada 9. aprīļa likums”) 2. pantā ir paredzēts:

“2014. gada 4. aprīļa Likuma par apdrošināšanu 156. panta 1° punkts ir aizstāts šādā redakcijā:

“1° apdrošinātajai personai savu interešu aizstāvībai, pārstāvībai vai nodrošināšanai tiesvedībā, administratīvajā procesā vai šķīrējtiesas procesā ir tiesības brīvi izvēlēties advokātu vai jebkuru citu personu, kurai ir nepieciešamā kvalifikācija atbilstoši procesā piemērojamiem tiesību aktiem, un šķīrējtiesas, mediācijas vai cita atzīta strīdu ārpustiesas risināšanas veida gadījumā personu, kurai ir nepieciešamā kvalifikācija un kura ir iecelta šādā nolūkā;”.

- 10 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *code judiciaire belge* [Beļģijas Tiesu kodeksā], kas pēdējo reizi grozīts ar 2018. gada 18. jūnija *loi portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges* [Likumu par dažādiem noteikumiem civiltiesību jomā un noteikumiem, lai veicinātu alternatīvas strīdu risināšanas formas] (2018. gada 2. jūlija *Belgisch Staatsblad*, 53455. lpp.; turpmāk tekstā – “Tiesu kodekss”), ir paredzētas divas mediācijas formas, proti, ārpustiesas mediācija un tiesas mediācija, no kurām pirmā ir reglamentēta šā kodeksa 1730.–1733. pantā un otrā – minētā kodeksa 1734.–1737. pantā.
- 11 Attiecībā uz ārpustiesas mediāciju ikviena puse pirms tiesvedības uzsākšanas, tās laikā vai pēc tās norises ir tiesīga ierosināt pārējām pusēm izmantot mediācijas procesu. Puses ieceļ mediatoru, kopīgi vienojoties, vai šo iecelšanu uzdod veikt kādai trešajai personai. Kad puses mediācijas ceļā panākušas vienošanos, tā tiek noformēta rakstveida dokumentā, norādot datumu un parakstoties pusēm un mediatoram. Ja mediatoru, kurš ir vadījis mediācijas procesu, ir apstiprinājusi Federālā mediācijas komisija, puses vai viena no pusēm ir tiesīga iesniegt panākto mediācijas vienošanos kompetentajā tiesā apstiprināšanai. Tiesa ir tiesīga atteikties apstiprināt vienošanos vienīgi tad, ja šī vienošanās ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai ja ģimenes mediācijas rezultātā panāktā vienošanās ir pretrunā nepilngadīgo bērnu interesēm. Apstiprināšanas rīkojumam ir tiesas nolēmuma spēks, līdz ar to apstiprinātā vienošanās kļūst izpildāma.
- 12 Kas attiecas uz tiesas mediāciju, tā nozīmē, ka tiesa, kura izskata strīdu, pēc pušu kopīga lūguma vai pēc savas ierosmes, bet ar pušu piekrišanu var izdot rīkojumu par mediāciju līdz tiesas debašu uzsākšanai. Mediācijas laikā tiesvedība lietā netiek apturēta, un tiesa jebkurā brīdī ir tiesīga veikt jebkādas pasākumus, kas tai šķiet nepieciešami. Pēc mediatora vai vienas puses lūguma tiesa var arī izbeigt mediāciju. Ja mediācijas ceļā ir noslēgta vienošanās, pat ja tā ir daļēja, puses vai viena no pusēm var lūgt tiesu apstiprināt šo vienošanos, un tiesa ir tiesīga atteikties apstiprināt vienošanos vienīgi tad, ja šī vienošanās ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai ja ģimenes mediācijas rezultātā panāktā vienošanās ir pretrunā nepilngadīgo bērnu interesēm. Ja mediācijas ceļā nav noslēgta pilnīga vienošanās, tiesvedība tiek turpināta.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 13 Advokātu kolēģija cēla prasību *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa, Beļģija) atcelt 2017. gada 9. aprīļa likumu. Savas prasības pamatojumam tā it īpaši izvirza pamatu par noteiktu Beļģijas Konstitūcijas noteikumu, lasot tos kopsakarā ar Direktīvas 2009/138 201. pantu, pārkāpumu.
- 14 It īpaši advokātu kolēģija norāda, ka minētais likums nav saderīgs ar 201. pantu, jo tajā apdrošināšanasņēmējam juridisko izdevumu apdrošināšanas līguma ietvaros būtībā nav paredzētas tiesības izvēlēties advokātu mediācijas procesā. Saskaņā ar advokātu kolēģijas teikto, tā kā šis process ietilpst jēdzienā “tiesvedības process” [tiesvedība] minētā 201. panta izpratnē, apdrošinājumaņēmējam būtu jābūt šādām tiesībām.

- 15 Iesniedzējtiesa atgādina, ka pirms 2017. gada 9. aprīļa likuma stāšanās spēkā ikvienā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā bija jāparedz apdrošinājumaņēmēja brīvība izvēlēties advokātu vai citu kvalificētu personu “tiesvedībā vai administratīvajā procesā”. Lai gan ar minēto likumu šī izvēles brīvība ir attiecināta arī uz šķīrējtiesas procesu, attiecībā uz mediācijas procesu tā esot izslēgta, pamatojoties uz to, ka, pirmkārt, padomdevēja klātbūtne neveicinātu mediāciju un, otrkārt, tā nebūtu obligāti balstīta uz juridisko pamatojumu.
- 16 Iesniedzējtiesa norāda, ka, neapšaubāmi, no Tiesas judikatūras izriet, ka jēdziens “tiesvedības process” [tiesvedība] Direktīvas 2009/138 201. panta izpratnē ir jāinterpretē plaši, lai aizsargātu apdrošinājumaņēmēju intereses, piešķirot tiem vispārējas un autonomas tiesības brīvi izvēlēties savu juridisko pārstāvi šajā pantā noteiktajās robežās.
- 17 Tomēr šī judikatūra neļaujot skaidri noteikt, vai šīs tiesības ir piemērojamas arī tādām mediācijas procesam kā pamatlietā. Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka Beļģijas tiesībās paredzētajam mediācijas procesam ir tādas iezīmes, kas ir raksturīgas gan izlīguma procesam, gan arī tiesvedībai. It īpaši, pirmkārt, tāpat kā izlīguma procesa gadījumā mediācijas procesa mērķis esot mediācijas vienošanās noslēgšana starp strīda pusēm. Otrkārt, mediācijas process esot analogs tiesvedībai, jo tas parasti notiek pēc tam, kad ir panākta abpusēja vienošanās, tas esot reglamentēts Tiesu kodeksā un tā rezultātā varot tikt panākta mediācijas vienošanās, kura noslēgta pilnvarota mediatora vadībā un kuru kompetentā tiesa varētu apstiprināt ar apstiprināšanas rīkojumu, kam ir tiesas nolēmuma spēks.
- 18 Šādos apstākļos *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai jēdziens “tiesvedības process” [Direktīvas 2009/138] 201. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst gan ārpus tiesas mediācijas process, gan tiesas mediācijas process [Tiesu kodeksa] 1723./1.–1737. panta izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 19 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2009/138 201. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētajā jēdzienā “tiesvedības process” [tiesvedība] ir ietverts tiesas vai ārpus tiesas mediācijas process, kurā ir iesaistīta vai varētu tikt iesaistīta tiesa, neatkarīgi no tā, vai tas notiek tiesvedības sākumā vai pēc tās beigām.
- 20 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar 201. panta 1. punkta a) apakšpunktu ikvienā juridisko izdevumu apdrošināšanas līgumā ir tieši paredzēts, ka tad, ja apdrošinātā interešu aizstāvības, pārstāvības vai nodrošināšanas nolūkā jebkurā tiesvedības vai administratīvajā procesā jāgriežas pēc palīdzības pie advokāta vai citas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem pienācīgi kvalificētas personas, minētais apdrošinātais var brīvi izvēlēties šādu advokātu vai citu personu.
- 21 Tā kā šajā tiesību normā būtībā ir pārņemts Direktīvas 87/344 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts, judikatūra par šo pēdējo minēto tiesību normu ir atbilstoša, lai interpretētu minētā 201. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- 22 Tiesai jau ir bijusi iespēja vispirms precizēt, ka Direktīvas 87/344 4. panta 1. punkts par brīvu pārstāvja izvēli ir vispārpiemērojams un tam ir saistošs spēks (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Eschig*, C-199/08, EU:C:2009:538, 47. punkts; 2011. gada 26. maijs, *Stark*, C-293/10, EU:C:2011:355, 29. punkts, un 2013. gada 7. novembris, *Sneller*, C-442/12, EU:C:2013:717, 25. punkts).
- 23 Turklāt no paša Direktīvas 87/344 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka jēdziens “administratīvais process” ir jāsaprot kā pretmets jēdzienam “tiesvedība” (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 19. punkts, un 2016. gada

7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 17. punkts). Turklāt jēdzienu “administratīvais process” vai “tiesvedība” interpretācija nevar tikt ierobežota, nošķirot tiesvedības vai administratīvā procesa sagatavošanas posmu un nolēmuma pieņemšanas posmu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 21. punkts, un 2016. gada 7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 19. punkts).
- 24 Tomēr ne Direktīvas 87/344 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ne Direktīvas 2009/138 201. panta 1. punkta a) apakšpunktā nav sniegta jēdziena “tiesvedības process” [tiesvedība] definīcija.
- 25 Šādos apstākļos saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (spriedumi, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 22. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2016. gada 7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 20. punkts).
- 26 Pirmkārt, ir jāatgādina, kā izriet no Direktīvas 2009/138 16. apsvēruma, ka tās un it īpaši tās 201. panta mērķis par advokāta vai pārstāvja brīvu izvēli ir apdrošināto personu interešu pienācīga aizsardzība. Attiecībā uz tiesībām izvēlēties savu advokātu vai pārstāvi atzītā vispārējā piemērojamība un saistošais spēks līdz ar to liedz šīs direktīvas 201. panta 1. punkta a) apakšpunktu interpretēt šauri (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 23. punkts, un 2016. gada 7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 21. punkts).
- 27 Tādējādi, runājot par jēdzienu “administratīvais process” šīs tiesību normas izpratnē, Tiesa ir nospriedusi, ka šis jēdziens ietver it īpaši procesu, kura noslēgumā valsts pārvaldes iestāde atļauj darba devējam atlaist darbinieku, kam ir juridisko izdevumu apdrošināšana, kā arī iebildumu celšanas posmu valsts pārvaldes iestādē, kura gaitā šī iestāde pieņem lēmumu, ko var pārsūdzēt tiesās (šajā nozīmē skat. attiecīgi spriedumus, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 28. punkts, un 2016. gada 7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 26. punkts).
- 28 Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka tāda minētā jēdziena “administratīvais process” interpretācija, kura attiektos tikai uz tiesvedību administratīvajās lietās, proti, tiesvedību, kas notiek tiesā parastā nozīmē, atņemtu jēgu Eiropas Savienības likumdevēja skaidri lietotajiem vārdiem “administratīvais process” (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. aprīlis, *Massar*, C-460/14, EU:C:2016:216, 20. punkts, un 2016. gada 7. aprīlis, AK, C-5/15, EU:C:2016:218, 18. punkts).
- 29 Līdz ar to, kā norādījis ģenerālvokāts secinājumu 81. punktā, termins “process” ietver ne tikai prasības celšanas posmu tiesā vārda tiešā nozīmē, bet arī posmu, kurš ir pirms tā un pēc kura var tikt uzsākts tiesvedības posms.
- 30 Attiecībā uz jēdzienu “tiesas process” [tiesvedība] Direktīvas 2009/138 201. panta izpratnē tas ir jāinterpretē tikpat plaši kā jēdziens “administratīvais process”, jo turklāt būtu nekonekventi šos abus jēdzienus attiecībā uz tiesībām izvēlēties savu advokātu vai pārstāvi interpretēt atšķirīgi.
- 31 No tā izriet, ka jēdziens “tiesas process” nevar tikt ierobežots, nedz attiecinot to uz neadministratīvām procedūrām, kas notiek tiesā šā vārda tiešajā nozīmē, nedz arī nošķirot šāda procesa sagatavošanas posmu un lēmumu pieņemšanas posmu. Tādējādi jebkurš posms, pat iepriekšējās izskatīšanas posms, pēc kura var tikt uzsākts process tiesā, ir jāuzskata par tādu, kas ietilpst jēdzienā “tiesas process” [tiesvedība] Direktīvas 2009/138 201. panta izpratnē.
- 32 Šajā gadījumā, runājot par tiesas mediāciju, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka šo mediāciju noteikti nosaka tiesa, kurā celta prasība, un ka tā atbilst tiesvedības, kas uzsākta tiesā šā vārda tiešā nozīmē, posmam, kas ir saistīts ar mediācijas vienošanos, kuru, iespējams, panāk lietas dalībnieki.

- 33 Šādos apstākļos uzskatīt, ka arī šī mediācija Direktīvas 2009/138 201. panta mērķiem nav “tiesas process” [tiesvedība] šī panta izpratnē, atņemtu apdrošinātajai personai tiesības izvēlēties savu advokātu vai pārstāvi tikai šajā posmā. Nevar tikt apstrīdēts, ka apdrošinātajai personai ir nepieciešama juridiskā aizsardzība posmā, kas, tiklīdz tas ir uzsākts, ir neatņemama procesa daļa tajā tiesā, kas to noteikusi. Šāda interpretācija turklāt atbilst Direktīvas 2009/138 mērķim, kas atgādināts šī sprieduma 26. punktā un kas ir vērsti uz to, lai nodrošinātu apdrošināto pienācīgu aizsardzību, ciktāl tā ļauj šīm personām turpināt izmantot tā paša pārstāvja palīdzību tajā procesa posmā, kas notiek tiesā.
- 34 Tāpat arī attiecībā uz ārpustiesas mediācijas procesu apstākļi, ka tas nenotiek tiesā, neļauj to izslēgt no jēdziena “tiesas process” [tiesvedība] Direktīvas 2009/138 201. panta izpratnē.
- 35 Šāda mediācijas procesa rezultātā starp attiecīgajām pusēm var tikt panākta vienošanās, kuru pat pēc vienas puses lūguma var apstiprināt tiesa. Turklāt šai tiesai apstiprināšanas procedūrā ir saistošs šīs vienošanās saturs, kādu to puses noteikušas mediācijas laikā, izņemot gadījumus, kad tā ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai attiecīgā gadījumā pretrunā nepilngadīgu bērnu interesēm.
- 36 No tā izriet, ka vienošanās, kuru puses ir panākušas, neatkarīgi no tā, vai tā izriet no tiesas vai ārpustiesas mediācijas, sekas ir tādas, ka kompetentajai tiesai, kas veic tās apstiprināšanu, šī vienošanās ir saistoša, un pēc tam, kad tā ir kļuvusi izpildāma, tai ir tādas pašas sekas kā spriedumam.
- 37 Šādos apstākļos advokāta vai pārstāvja loma mediācijā turklāt šķiet pat svarīgāka nekā tādas sūdzības ietvaros, kura iesniegta tādā administratīvajā iestādē kā šī sprieduma 27. punktā minētā un kuras iznākums nav saistošs ne iespējamai vēlākai administratīvai instancei, ne administratīvai tiesai.
- 38 Procesā, kurā var tikt galīgi noteikts apdrošinājumaņēmēja tiesiskais stāvoklis, bez reālas iespējas mainīt šo stāvokli, ceļot prasību tiesā, apdrošinājumaņēmējam ir nepieciešama juridiskā aizsardzība, un, ņemot vērā no mediācijas izrietošās vienošanās apstiprināšanas sekas, apdrošinājumaņēmēja, kurš ir izmantojis mediāciju, intereses labāk tiktu aizsargātas, ja viņš varētu atsaukties uz Direktīvas 2009/138 201. pantā paredzētajām tiesībām brīvi izvēlēties pārstāvi, gluži tāpat kā apdrošinājumaņēmējs, kurš vērsas tiesā tieši.
- 39 Otrkārt, attiecībā uz 201. panta kontekstu ir jānorāda, ka Direktīvas 2009/138 II sadaļas II nodaļas 4. iedaļas, kas attiecas uz juridisko izdevumu apdrošināšanu, piemērošanas joma šīs direktīvas 198. pantā ir definēta īpaši plaši, jo saskaņā ar šo tiesību normu minētā iedaļa ir piemērojama juridisko izdevumu apdrošināšanai, ar ko apdrošināšanas sabiedrība apņemas pēc prēmijas maksājuma saņemšanas segt tiesvedības izdevumus un sniegt citus pakalpojumus, kas tieši saistīti ar apdrošināšanas segumu, it īpaši, lai aizstāvētu vai pārstāvētu apdrošināto civillietā, krimināllietā, administratīvajā vai citā lietā vai attiecībā uz jebkuru pret šo personu izvirzītu prasību.
- 40 Šāda šīs iedaļas piemērošanas jomas definīcija apstiprina šajā iedaļā paredzēto apdrošināto tiesību plašu interpretāciju, it īpaši arī tiesības izvēlēties Direktīvas 2009/138 201. pantā minēto pārstāvi.
- 41 Turklāt pašās Savienības tiesībās ir veicināta mediācijas procesa izmantošana, vai tas būtu, kā norāda advokātu kolēģija, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/52/EK (2008. gada 21. maijs) par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās (OV 2008, L 136, 3. lpp.), vai – pamatojoties uz primārajām tiesībām, it īpaši uz LESD 81. panta 2. punkta g) apakšpunktu, saskaņā ar kuru tiesu iestāžu sadarbības civillietās ietvaros Savienības likumdevējs ir aicināts pieņemt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt “alternatīvu strīdu izšķiršanas metožu izstrādi”. Tādējādi būtu nekonsekvēti, ja Savienības tiesībās tiktu veicināta šādu metožu izmantošana, bet vienlaikus ierobežotas to attiecīgo personu tiesības, kuras nolemj izmantot šīs metodes.

- 42 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/138 201. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētajā jēdzienā “tiesvedības process” [tiesvedība] ir ietverts tiesas vai ārpus tiesas mediācijas process, kurā ir iesaistīta vai varētu tikt iesaistīta tiesa, neatkarīgi no tā, vai tas notiek tiesvedības sākumā vai pēc tās beigām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 43 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā (Maksātpēja II) 201. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētajā jēdzienā “tiesvedības process” [tiesvedība] ir ietverts tiesas vai ārpus tiesas mediācijas process, kurā ir iesaistīta vai varētu tikt iesaistīta tiesa, neatkarīgi no tā, vai tas notiek tiesvedības sākumā vai pēc tās beigām.

[Paraksti]